

Seat No. _____

HB-1901100102041200

M. A. (Sem.-IV) Examination

April - 2023

Sanskrit

(દર્શન - અર્થસંગ્રહ - યોગસૂત્ર)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

સૂચના / Instructions :

- (૧) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(1) The marks of all the questions are the same.
(૨) પાંચેય પ્રશ્નના ઉત્તર આપો.
(2) Answer all five questions.

- ૧ નીચેના ગદ્યખંડો સાનુવાદ સમજાવો : ૧૪
1 Explain Two passages of the following : 14
(૧) તત્ર પુરુષપ્રવૃત્યનુકૂલો ભાવયિતુર્વ્યાપારવિશેષઃ શાબ્દીભાવના । સા ચ લિંગત્વાંશેનોચ્યતે । લિંગશ્રવણે ‘અયં માં પ્રવર્તયતિ’, ‘મત્પ્રવૃત્યનુકૂલવ્યાપરવાનયમ્’ ઇતિ નિયમતઃ પ્રતીતેઃ । યદ્યસ્માશ્છબ્દાન્નિયમતઃ પ્રતીયતે તત્તસ્ય વાચ્યમ્ । યથા-‘ગામાનય’ ઇત્યસ્મિન્ વાક્યે ગોશબ્દસ્ય ગોત્વમ્ ।
(૨) કર્મજન્યફલસ્વામ્યબોધકો વિધિરધિકારવિધિઃ । કર્મજન્યફલસ્વામ્યં કર્મજન્યફલભોક્તૃત્વમ્ । સ ચ ‘યજેત સ્વર્ગકામઃ’ ઇત્યાદિરૂપઃ । સ્વર્ગમુદ્દિશ્ય યાગં વિદધતાનેન સ્વર્ગકામસ્ય યાગજન્યફલભોક્તૃત્વં પ્રતિપાદ્યતે । ‘યસ્યાહિતાગ્નેરગ્નિગૃહાન્ દહેત્ સોઽગ્નયે ક્ષામવતેઽષ્ટાકપાલં નિર્વપેત્’ ઇત્યાદિનાગ્નિદાહાદૌ નિમિત્તે કર્મ વિદધતા નિમિત્તવતઃ કર્મવિદધતા નિમિત્તવતઃ કર્મજન્યપાપક્ષયરૂપફલસ્વામ્યં પ્રતિપાદ્યતે ।
- ૨ નીચેના સૂત્રોને સાનુવાદ સમજાવો : ૧૪
2 Explain Two sutras of the following : 14
(૧) સ્વરસવાહી વિદુષોઽપિ તથારૂઢોઽહિનિદેશઃ ।
(૨) વિવેક્ષ્યાતિરવિપલ્વા હાનોપાયઃ ।

- ૩ લૌગાક્ષિ ભાસ્કરના જીવન, સમય અને કવનની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪
3 Discuss in the Detail of the Life, Time and Work of laugakshi Bhaskar. 14

અથવા / OR

- ૩ અર્થસંગ્રહમાં નિરૂપિત વિધિમીમાંસાની ચર્ચા કરો. ૧૪
3 Discuss in the Detail of Described વિધિમીમાંસા of arthasangraha. 14

- ૪ યોગ એટલે શું ? પતંજલિના મતે યોગવિભાવના સમજાવો. ૧૪
4 What is yoga ? Explain the concept of yoga according to Patanjali. 14

અથવા / OR

- ૪ સાધનપાદના વિષયવસ્તુની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪
4 Discuss in the Detail of Content of સાધનપાદ:. 14

- ૫ નીચેની કોઈપણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૪
5 Write an any **two** critical note of following : 14

- (૧) પતંજલિ:
(૨) નિયમસ્વરૂપવિવેચનમ્
(૩) ભાવનાલક્ષણમ્
(૪) પ્રયોગવિધિ: